STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
LATVIŲ KALBOS GRAMATIKA	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Vytautas Rinkevičius **Kitas (-i):** asist. dr. Agnė Navickaitė-Klišauskienė, doc. dr. Eglė Žilinskaitė-Šinkūnienė	VU FilF BKKI Baltistikos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis (Lietuvių filologija, Lietuvių filologija: kultūros ir medijų studijos, Lietuvių filologija: redagavimas), privalomasis (Lietuvių filologija ir latvių kalba, Latvistikos gretutinės studijos)

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	Pavasario semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: minimalios latvių kalbos žinios	**Gretutiniai reikalavimai (jei yra):**

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas		
Modulio tikslas – išmokyti kritiškai mąstyti, dirbti ir mokytis savarankiškai ir grupėje, ugdyti latvių kalbos sistemos supratimą ir gebėjimą ją analizuoti įvairiais lygmenimis.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	**Studijų metodai**	**Vertinimo metodai**

Gebės dirbti ir mokytis savarankiškai ir komandoje, taikydami žinias praktikoje;	įtraukiamoji paskaita, grupės diskusija, skaitytos tikslinės literatūros aptarimas, pranešimo rengimas ir pristatymas, savarankiškas užduočių atlikimas	darbas per seminarus, pranešimas, egzaminas
gebės analizuoti teorinius latvių kalbos gramatikos šaltinius, interpretuoti, apibendrinti ir kritiškai palyginti juose esančią informaciją ir diskutuoti iškilusiais klausimais;	įtraukiamoji paskaita, grupės diskusija, skaitytos tikslinės literatūros aptarimas, pranešimo rengimas ir pristatymas, savarankiškas užduočių atlikimas	darbas per seminarus, pranešimas, egzaminas
įgis žinių apie latvių kalbos sistemą ir gebės apibrėžti, paaiškinti, analizuoti, apibendrinti ir vertinti latvių kalbos fonologijos, morfologijos, morfonologijos, žodžių darybos ir sintaksės reiškinius, diskusijų metu ar rengdami pranešimą gebės pasirinkti tinkamą terminiją;	įtraukiamoji paskaita, grupės diskusija, skaitytos tikslinės literatūros aptarimas, pranešimo rengimas ir pristatymas, savarankiškas užduočių atlikimas	darbas per seminarus, pranešimas, egzaminas
gebės susieti latvių ir lietuvių kalbų sistemų reiškinius, nustatyti ir paaiškinti pagrindinius jų panašumus ir skirtumus.	įtraukiamoji paskaita, grupės diskusija, skaitytos tikslinės literatūros aptarimas, pranešimo rengimas ir pristatymas, savarankiškas užduočių atlikimas	darbas per seminarus, pranešimas, egzaminas
gebės įžvelgti lingvistinę problemą, jai ištirti pasirinkti tinkamą empirinę medžiagą, tyrimo metodus ir bibliografinius šaltinius;		
gebės parengti pranešimą moksliniu stiliumi, pateikti išvadas ar rekomendacijas;	pranešimo rengimas	pranešimas
gebės viešai pristatyti tyrimo rezultatus ir apginti savo nuomonę.	pristatymo rengimas	pranešimas

Temos	**Kontaktinio darbo valandos**							**Savarankiškų studijų laikas ir užduotys**	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai d.	Praktika	**Visas kontakti-nis darbas**	**Savarankiš-kas darbas**	**Užduotys**

1. Fonologija: balsių ir priebalsių sistemos, dvigarsiai, *ie* ir *uo* fonemiškumo problema, kirtis ir priegaidės	4		2				**6**	**8**	Skaitiniai: *Latviešu valodas gramatika*, p. 33–95, 104–122 arba A. Laua, *Latviešu literārās valodas fonētika*, p. 12–68, 103–110 Praktinės užduotys: duotų latvių kalbos pavyzdžių fonetinės struktūros analizė ir garsų ar prozodinių elementų santykio su lietuvių kalbos atitikmenimis nustatymas.
2. Vardažodžio morfologija: gramatinės kategorijos, linksniuotės	8		4				**12**	**16**	Skaitiniai: *Latviešu valodas gramatika*, p. 324–412 arba Dz. Paegle, *Latviešu literārās valodas morfoloģija*, t. 1, p. 30–64 Praktinės užduotys: duotų vardažodžių formų nustatymas, linksniavimo užduotys, santykio su atitinkamomis lietuvių kalbos formomis nustatymas.
3. Veiksmažodžio morfologija: gramatinės kategorijos, asmenuotės, neasmenuojamosios formos	8		4				**12**	**16**	Skaitiniai: *Latviešu valodas gramatika*, p. 456–594 arba Dz. Paegle, *Latviešu literārās valodas morfoloģija*, t. 1, p. 89–151 Praktinės užduotys: duotų veiksmažodžių formų nustatymas, asmenavimo užduotys, santykio su atitinkamomis lietuvių kalbos formomis nustatymas.

4. Morfonologija: balsių ir priebalsių kaitos morfemose, metatonija	4		2				**6**	**8**	Skaitiniai: *Latviešu valodas gramatika*, p. 154–189 arba A. Kalnača, *Morfēmika un morfonoloģija*, p. 60–106 Praktinės užduotys: garsų kaitos ir metatonijos pavyzdžių analizė, trūkstamų garsų duotose formose nustatymas, santykio su atitinkamais lietuvių kalbos reiškiniais nustatymas.
5. Žodžių daryba: vardažodžių ir veiksmažodžių daryba, priesaginė, priešdėlinė daryba, dūryba	4		2				**6**	**8**	Skaitiniai: J. Kabelka, *Latvių kalba*, p. 78–83, 97–104, 116–120 E. Soida, *Vārddarināšana*, p. 37–76, 87–152, 174–265 Praktinės užduotys: duotų žodžių darybos modelio nustatymas, lyginimas su atitinkamais lietuvių kabos reiškiniais.
6. Sintaksė: vientisiniai ir sudėtiniai sakiniai, valdymas ir derinimas, sintaksinės semantikos klausimai	4		2				**6**	**8**	Skaitiniai: *Latviešu valodas gramatika*, p. 706–882 (pasirinktas skyrius) arba L. Ceplītis, J. Rozenbergs, J. Valdmanis, *Latviešu valodas sintakse*(pasirinktas skyrius) Praktinės užduotys: duotų sakinių sintaksinė analizė, lyginimas su lietuvių kalbos atitikmenimis.
7. Pranešimo rengimas								**8**	Pranešimo pasirinkta tema rengimas remiantis išstudijuota literatura.
8. Savarankiškas žinių sisteminimas ir ruošimasis egzaminui								**10**	Skaitytos literatūros ir per seminarus atliktų užduočių peržvalga.
Iš viso	**32**		**16**				**48**	**82**	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas per seminarus	20	kiekvieną seminarą	2 taškai: aktyviai dalyvauja diskusijose, tinkamai atsako į klausimus, tinkamai formuluoja mokslo problemas ir klausimus auditorijai, tinkamai atlieka praktines užduotis (turi būti tinkamai atlikta ne mažiau nei 91% praktinių užduočių). 1 taškas: dalyvauja diskusijoje, tinkamai atsako į užduodamus klausimus, tinkamai atlieka praktines užduotis (turi būti tinkamai atlikta ne mažiau nei 71% praktinių užduočių). 0 taškų: lanko seminarus, tačiau beveik nedalyvauja diskusijoje, atlieka mažiau nei 71% praktinių užduočių.
Rašto darbas	30	studento pasirinkto seminaro metu	vertinimas pagal 10 balų sistemą. **Darbo struktūra: 0,5 balo** referato struktūra aiški ir logiška, yra visos reikiamos dalys (titulinis psl., turinys, įvadas, pagrindinis tekstas, išvados, literatūros sąrašas, santrauka), darbo apimtis atitinka reikalavimus (10 psl.); **Darbo koncepcija (įvadas): 1 balas** pagrįstas temos pasirinkimas, aiškiai suformuluotas darbo tikslas ir uždaviniai; **Turinio išsamumas: 2 balai** turinys atitinka tikslą, tema atskleista išsamiai, **Analizė: 2 balai** remiamasi naujausia moksline literatūra, nėra dalykinių klaidų, ne tik referuojama, bet ir analizuojama, darbo autorius lygina ir vertina įvairių autorių pozicijas; **Išvados: 1 balas** išvados pagrįstos; **Tyrimo kultūra: 0,5 balo** aiški autoriaus pozicija, cituojant kitų mintis nuorodos pateikiamos tvarkingai, literatūros sąrašas sutvarkytas tinkamai; **Teksto rišlumas: 0,5 balo** mintys dėstomos rišliai, logiškai ir aiškiai. **Kalba: 2 balai** dėstoma moksliniu stiliumi, vartojamų gramatinių struktūrų ir žodyno spektras platus, kalbos priemonės vartojamos taisyklingai; **Darbo įforminimas: 0,5 balo** teksto formatas atitinka reikalavimus, puslapiai numeruoti, lentelės ir paveikslai sutvarkyti tinkamai. Gautas balas dauginamas iš 0,3 ir gaunamas taškų skaičius, atitinkantis rašto darbo balo santykinį svorį bendroje vertinimo strategijoje. Rengiant rašto darbą, galioja akademinio sąžiningumo ir etiško darbo su GDI principai (žr. Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto Generatyvinio dirbtinio intelekto naudojimo gaires). Jeigu rengdamas (-a) rašto darbą studentas (-ė) naudojo GDI, tekste privalo aiškiai nurodyti, kaip, kokiems tikslams GDI buvo naudotas. Vertindamas rašto darbą, dėstytojas turi teisę žodžiu ir / arba raštu patikrinti studento (-ės) darbo autorystę. Studentui (-ei) negebant paaiškinti savo rašto darbo teksto, negebant atsakyti į su pateiktu tekstu susijusius konkrečius klausimus, galima darbą laikyti parengtu nesąžiningai.

Egzaminas raštu	50	modulio pabaigoje	Egzaminą sudaro teorinės (atviro tipo klausimai) ir praktinės (latvių kalbos žodžių, jų formų ir sakinių pavyzdžių analizė) užduotys. Kiekviena užduotis vertinama 10 balų, kurie rašomi už 91–100% tinkamai atsakyto klausimp ar tinkamai išanalizuotų/pakomentuotų kalbos pavyzdžių; toliau balai kinta kas 10%. Išvestas visų užrduočių aritmetinis vidurkis dauginamas iš 0,5 ir gaunamas taškų skaičius, atitinkantis egzamino balo santykinį svorį bendroje vertinimo strategijoje.

Autorius	**Leidimo metai**	**Pavadinimas**	**Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas**	**Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda**
Privaloma literatūra				
1. Ilze Auziņa, Ieva Breņķe, Jurijs Grigorjevs, Inese Indričāne, Baiba Ivulāne, Andra Kalnača, Linda Lauze, Ilze Lokmane, Dace Markus, Daina Nītiņa, Gunta Smiltniece, Baiba Valkovska, Anna Vulāne	2013	*Latviešu valodas gramatika*		Rīga: LU Latviešu valodas institūts, Latvijas Universitāte
2. Laimons Ceplītis, Jānis Rozenbergs, Jānis Valdmanis	1989	*Latviešu valodas sintakse*		Rīga: Zvaigzne
3. Jonas Kabelka	1987	*Latvių kalba*		Vilnius: Mokslas
4. Andra Kalnača	2004	*Morfēmika un morfonoloģija*		Rīga: LU Akadēmiskais apgāds
5. Alise Laua	1997	*Latviešu literārās valodas fonētika*		Rīga: Zvaigzne ABC
6. Dzintra Paegle	2003	*Latviešu literārās valodas morfoloģija*		Rīga: Zinātne
7. Emīlija Soida	2009	*Vārddarināšana*		Rīga: LU Akadēmiskais apgāds
Papildoma literatūra				
8. Autorių kolektyvas	1959–1962	*Mūsdienu latviešu literārās valodas gramatika*	1–2	Rīga: LPSR Zinātņu akadēmijas izdevniecība
9. Berthold Forssman	2001	*Lettische Grammatik*		Dettelbach: J. H. Röll
10. Ilga Jansone (red.)	2008	*Latviešu valodas gramatika: koncepcija, prospekts, atsevišķu nodaļu pirmvarianti, diskusijas materiāli*		Rīga: Latviešu valodas institūts
11. Jānis Endzelīns	1951	*Latviešu valodas gramatika*		Rīga: Latvijas valsts izdevniecība

12. Jānis Endzelīns	1938 [1981]	*Latviešu valodas skaņas un formas* [= *Darbu izlase*, t. IV(1), p. 303–525]		Rīga [: Zinātne, 1981]
13. Axel Holvoet	2001	*Studies in the Latvian Verb*		Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego
14. Lalita Muižniece	2002	*Latviešu valodas praktiskā fonoloģija*		Rīga: Rasa ABC
15. Agnė Navickaitė	2009	Latvių kalbos žodžių darybos tyrimų istorija, *Baltistica* 44(1), 107–123		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
16. Andrejs Veisbergs (red.)	2013	*Latviešu valoda*		LU Akadēmiskais apgāds
16. Andra Kalnača	2014	*A Typological Perspective on Latvian Grammar*		Warsaw, Berlin: DeGruyter Open
17. Andra Kalnača, Ilze Lokmane	2021	*Latvian Grammar*		Rīga: University of Latvia Press

ATNAUJINTA: 2026-11-03